

Familien – pluss én

Håkon Hårtveit og Per Jensen

Familien – pluss én

Innføring i familieterapi

MED FORORD AV TOM ANDERSEN

2. utgave

Universitetsforlaget

© 2. utgave Universitetsforlaget 2004

1. utgave 1999

ISBN: 82-15-00353-2

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Omslag: NORMAN / SANDVIK DESIGN

Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS, Stamsund

Trykk og innbinding: AIT Otta AS, Otta

Boken er satt med: Adobe Garamond 11/13

Papir: 90 g Ensolux Cream 1,6

Bokens tittel er første gang brukt av Philippe Caillé i artikkelen «Familien pluss én – eller terapeutens frie rom», *Fokus på familien*, vol. 19, 1991, s. 13–22.

Innhold

Forord til 2. utgave	11
Forord: Som et reisebrev	13
Innledning	17
Å helbrede med ord	19
Å skape orden	21
Å finne den tause historien	23
Metalog	25
1 Familieterapiens horisont	27
Historiefortellerens begrensninger	27
Hva er utvikling?	28
Familieterapiens utvikling	29
Familieterapibevegelsen	30
Fornyelsen i Europa	31
Hva er psykoterapi, og hva er familieterapi?	32
Metalog	39
2 Vitenskapsteoretisk og filosofisk bakgrunn	41
Noen forbehold og en innledende leseveiledning	41
Maskiner og energi	43
Jakten på årsaken	43
Tallene kan ikke lyve	44
Mikroskopet som metafor	45
Hva kan vi egentlig vite?	46
Spesialisering	47
Data og informasjon	48
Teorier om systemer	49
Konstruktivisme	54
Profiler om profiler	55
Radikal konstruktivisme	59
Hermeneutikk	59
Sosialkonstruksjonisme	60

Postmoderne filosofi	63
Lyotard og metafortellingene	65
Metalog	68
3 Grunnleggende ideer	70
En verden i forandring	70
Røret med glasslinsene	71
Våre bilders stabilitet	76
Våre bilders flyktighet	79
Rammer og rammevalg	80
Horisont	84
Ansvar for rammevalg	85
Defokusering	86
To rammer er bedre enn én	87
Å velge ut	89
Symmetriske og komplementære relasjoner	91
Det sirkulære prinsipp	93
Digital og analog kommunikasjon	94
Teorien om logiske typer	96
Det dormitive prinsipp	98
Kjønnsperspektivet	99
Profiler om profiler	101
De tre domener	103
Metalog	106
4 Krusninger	107
Akademisk og folkelig kunnskap	107
Profiler om profiler	109
Metalog	118
5 Den første bølgen	119
Bevegelse i vekst	119
Den transgenerasjonelle tradisjonen	120
Profiler om profiler	127
Den strukturelle tradisjonen	128
Vekt på strategi	139
Profiler om profiler	141
Mental Research Institute – kort og effektivt	143
Profiler om profiler	148
Jay Haley – strategi og hierarki	149
Profiler om profiler	156
Løsningsfokusert terapi	165
Metalog	171

6 Den andre bølgen – livet som fortelling!	173
Fra modernisme til postmodernisme	173
Konstruktivismen	176
Familieterapien i det postmoderne	177
Profilen om profiler	181
Terapi som samskaping	184
Løsningsorientert terapi	189
Profilen om profiler	191
Michael White og narrativ terapi	198
Metalog	203
7 Parforholdet og parterapi	204
Flytende forhold og flyktige følelser	204
Knuter og kriser	206
Utgangspunkter	207
Selvhjelps litteraturen	208
Parterapi	209
Parterapiens utvikling	210
Praksis	211
Undervisning og folkeskikk	212
Fri til å elske – arven fra Bowen	212
Struktur og intensitet	214
Kontroll, strategi og elegante paradokser	215
Samtaler om samtaler	216
Fortellinger – og refortellinger	218
Unntak, mål – og løsninger	219
En struktur for konstruktivistisk parterapi – Caillé	220
Parterapeutens utfordringer	221
Fire møter med et par	222
Metalog	235
8 Forskning og par- og familieterapi	236
Forholdet mellom forskning og terapi	237
Hva skal vi med forskning?	238
Psykoterapiforskning	238
Hovedtradisjoner i forskning	239
Evidensbasert praksis	240
Kvalitativ forskning	242
Vitenskap og kunst	243
Oppsummering	243
Metalog	244

Litteratur	246
Biografier	251
Nettsteder	257
Stikkord	259